

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ 100 Макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
пъэтхапэм
къыщегъэжъагъеу
къыдэкы

№ 3 (22692)

2023-рэ ильес

МЭФЭКУ

ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 12

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихъытыу нэкубгъохэр

Адыгэ Республикаем и Правительствэ иғъэзет

Адыгэ къуаер пэрыт

Адыгэ къуаер Урысыемкэ анахь зэльашшэрэ шъолъыр нэпэеплыи
З-м ащыш хъугъэ.

Дунэе хъытыум щашыгъэ уштыхнхэмкэ, тикъэралыгъо инэпэеплыим ащышу апэрэ чыплем щыл. Тулэ къышашшыра прянникым процент 57-мэ амакъэ фатыгъ. Оренбург къышыдагъэкъирэ цы шъхъатехъор ятлонэрэ чыплем щыт, процент 37-мэ ащ амакъэ фатыгъ, адигэ къуаер ящэнэрэ хъугъэ, ащ процент 35-мэ дырагъештагъ.

Адигэ къуаер нахь зэльашш эзэрхүгъэм Адыгейим и Лышшхъеу Къумпыл Мурат рэгушо:

— Адигэ къуаер анахь къахэшыре юмъилэхъе шъхъаеу ти. Ар бэмэ зэльашш юкъи къыкъизупчэх. Хабзэ зэрэтфэххуягу, адигэ къуаер къыдээзигъекъирэм юпилэгъу тафхъущт юкъи цэршило хъугъэу тикъуае ифестивал тапэки зэхатшээ тшыщт, ар зищыкъэгъешт чыпракъим игъэхъазырын тидэлажъэ. Нахь цыфыбэ хэлэжъэн ыльекъинэу, хъеклабэ къе-

къоленеу ар гъэпсыгъэшт. Нэмикъи льэпкэ нэпэеплыу тиэхэми ягъэлэгъуаплэу ар хъущт.

АР-м мэкъу-мэшымкэ и Министерстве къызэритирэмкэ, гъещ хъызметшлэпэ инхэу Адыгейим итхэм ильесым ще тонн 270-рэ къыдагъэкъижы. Адигэ къуаер къыдагъэкъинмкэ фитынгъэр ялэе унэе хъызметшлэпэ 10 Адыгейим ит. 2012-рэ ильесым щуублагъэу тильтэпкэ ишхынгъо шъхъае шъолъыр чыжъехэми анагъэсы. Гъещ хъызметшлэпэ инхэу тиэхэм 2022-рэ ильесым адигэ къое юкъи ащ хэшкыгъэ шъомылэхъе тонн мин 25-рэ къыдагъэкъигъ. 2021-м къыдагъэкъагъэр тонн мин 21,6-рэ. 2023-рэ ильесими адигэ къуаер къыдагъэкъирэм иччагъэ хъызметшлэхэм джыри хагъехъон ямурад. Идэгъугъэ изытт зэшчымыкъоним, къуаер зыщыуагъэкъишт чыпэхэм ахагъехъоним дэлэжъештагъ.

Адигеир къоешшхэмкэ баи. Адигэ

куаер гъещ хъызметшлэхэм ямызакью унэе хъызмет зезыхъехэрэми рапхи, агъэгъу, шъолъыр зэфэшхъафхэм ащыуагъэкъы. Фэдэ щыщэу Мерэм Беслтан къыдигъэкъирэ адигэ къуаер Москва ешэ. Ильесым къое тонн 12 къеши. Ащ идэгъугъэ нэмикъхэм зэльягъашшэхэрэм ар ащыш, ащ рэгушо.

— Сыадыг зыюу дунаим тетхэмкэ льэшэу тигуап э тикъуае юцэ нахь льэшэу зэрэурэр. Иэкъыб къэралхэм ащысэхэрэми, хэкум исхэми зэкиэми тичынальэ, тишэн-хабзэхэр тыгу ильх. Тикъуае нахь ишшу тшын, тегугъун! Адигэ унагъо щылэп адигэ къуаер имыльэу, щамышхэу. Ащ иэзэгъубэ хэль. Къое дэгъу тицыгхэм алэкъехъанэу, ашхынэу ары тызыпыллыр. Ащ тапэки тыдэлэжъешт, — elo Беслтан.

(Икъух я 2-рэ нэклуб. ит).

ЕджэпIЭ
анахь
ДЭГЬУХЭМ
ахэхъагъэх

2022-рэ ильесым
хыисапымкэ ыкъи
естественнэ шэныгъэхэмкэ
Урысыем ит еджэпIЭ анахь
дэгъухэр къыхахыгъэх.
Ахэм Мыекъуапэ дэт
гимназиу N 22-р ыкъи
лицеу N 8-р ахэхъагъэх.

Хыисапымкэ ыкъи естественнэ шэныгъэхэмкэ къэлэеджаклохэм яснауцигъэ хагъехъонимкэ анахь дэгъоу зыкъэзигъэлэгъогъэ еджапIЭхэм яспискэ пэсэнгъэ гупчэу «Сириусым» ыкъи порталеу «Olimpiada.ru» зыфиорэм къащахаутыгъ.

Къэралгъо къэбарлыгъэлэс системэм хахьеу олимпиадэхэм язэфхэхэсийхъэр, ащ къыхеубите дунэе зэнэхъохуэр ыкъи тофхъабзэхэр, рейтингим изэхэгъэуцонкэ лэубытылэ ашыгъэх. Урысые Федерацием научнэ-технологическэ хэхъонигъэ ышынымкэ и Стратегие къыдыххэлтыгъэу лъэнэнко шъхъаэхэмкэ къэгъэлэгъон дэгъу зиэ къэлэеджаклохэр зыщеджэхэрэ еджапIЭхэм яспискэ зэхагъэуцо.

Рейтингим анахьеу къащахэшыгъэх Москва, Московскэ хэкум, Татарстан, Санкт-Петербург ыкъи Нижегородскэ хэкум ялыклохэр. Урысыем ишшолтыр 59-мэ арт гурит еджапIЭхэр ащ хэхъагъэх.

Сурэтыр: Полярис — Адыгэя.

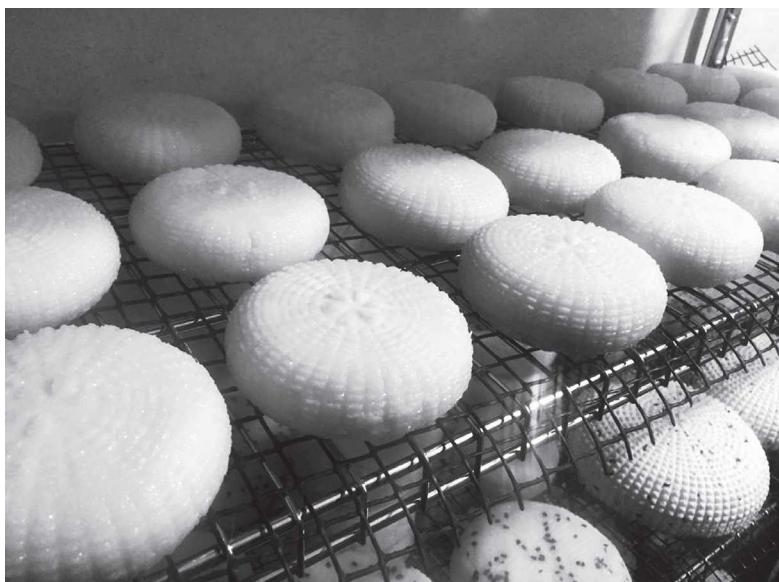
Адыгэ къуаер пэрыт

(Икъех.)

Цыше Казбек адыгэ къуаер къизэрдигъекырэм имызакью, аш изехан, хашыкыре гъомылапхъехэм яупщерхъекъэ зефешхъафу щылэхэм якъеугъоякъу. Адыгэ къуаер ягъешлэгъенмкэ зиштогъешхо къекъуагъехэм ашыщу аш ылтытэрэр Теххутемыкье районым ит щеплешхоу «Мега-Адыгейим» къэгъельгъон ермэлтихъэр зэрэцьизхашэштгъехэр ары.

МКТУ-м гъомылэпхъешлынмкэ технологиежэр зыщизхъафыкхэрм ифакультет икъелегъаджхэм зэхпхынгъэ адьрилэ, адьгэмэ 1энэ зөхвакъзу, гъомылэпхъэ зэкъельтикуакъу пэсэрэ зэманым ялагъэм икъиххэгъещыжын Цыше Казбек

ишилпкъеу ыуж ит. Хъалыгъур зэкъэмэ апэй 1анэм зэрэтира-пъеуцощыгъэм, нахыжъеу 1анэм пэсэм апэ шхыныр зэрэпа-пъохъщыгъэм, нэмыхк шэн-зекъоклэ дахуу тхэлтыгъэхэм якъеухъумэн ныбжыкъеэхэр къы-фэгъеуцгъэнх фаеу ельтиде.

— Непэ адыгэ къуаем чы-пэ хэхыгъэ зэриубытгъэм тыштэгушууки, тапэки тиха-бзэхэм зыкъядгъээтын фае, — хегъеунэфыкы Цышэ Казбек.

Аш фытегъэпсихъэгъэ про-ектыкъеэхэм язашохын ахэлэжэ-ным зэрэфхъазырыр иоф-шэнкэ къеушыхъаты.

ТЭУ Замир.

2023-рэ ильэсүүм урыпсэункээ ахьщэ анахь маклэр Адыгейим щагъэнэфагь

Тыгъэгъазэм и 20-м, 2022-рэ ильэсүүм Адыгэ Республикаам и Министрэхэм я Кабинет унашую ышыгъэм ельтигъэу урыпсэункээ ахьщэ анахь маклэр 2023-рэ ильэсүүм тельтигъээр Адыгейим щагъэнэфагь.

Цыфоу щыпсэухэрэмкэ ар зэрэхуугъэр сомэ 12363-рэ. Икъигъэ ильэсүүм аш фэдэу агъэнэфэ-тагъэр сомэ 10882-рэ.

Социальнэ-демографическое куп шхъялахэмкэ гошыгъэу: 2023-рэ ильэсүүм иоф зыштэхэрэмкэ урыпсэункээ ахьщэ анахь маклэр зэрэхуурэр сомэ 13476-рэ, пенсионерхэмкэ — сомэ 10632-рэ, къэлэцьикухэмкэ — сомэ 12415-рэ.

Адыгэ Республикаам урыпсэункээ ахьщэ анахь маклэр зыкъыщагъэнафэрэр:

- республикаам социальнэ программхэр щызэхагъяуцо хумэ, цыфмэ ящылэкэ-псэукэ изытет къышыдалтынэфэш;
- гъот маклэр зилэ унагъохэм атефэрэ къэралыгъо социальнэ йэпилэгъур ягъэгъотыгъэнэм пае;
- Адыгэ Республикаам ибюджет агъэнэфэнэм фэш.

«Пушкиним и картэ» иамалыкэхэр къалотагъэх

2021-рэ ильэсүүм ионыгъо мазэ щегъэжьагъэу агъэфедэрэ проектэу «Пушкиним и картэ» 2023-рэ ильэсүүм Урысыем щыльагъякуатэ.

Ныбжыкъеэхуу ильэс 14-м къышегъэжьагъэу 22-м нэс зы-ныбжыхэм сомэ мини 5 зэрэль хэушхъафыкъигъэ картэу «Мир» зыцэрэ зэрэгжьотын альэкынэу проектым къыдэлтыгэ.

Адыгейим күлтурэмкэ и Министрстве къызэрещауагъэмкэ,

картэм иль ахьщэр агъэфедээз күлтурэм иучреждениехэу му-зийхэр, театрэхэр къаклуханхэ, къэгъэлэгъонхэм, концертхэм, кинофильмхэм ныбжыкъеэхэр ялтийнх альэкыншт.

— Ныбжыкъеэхуу ильэс 14-м къышегъэжьагъэу 22-м

нэс зынныбжыхуу картэхэр зилагъэхэм ахэр икъерыкъеу къыдагъэхыжын ишыкъагъээ, щылэ мазэм ахэм ахьщэр къафырагъэхэр (ыпэки амьгъэфедагъэхэр ратхыкы-жыщтых), — къышауагъ АР-м күлтурэмкэ и Министрстве.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо тынхэр афэгъэ-шьоштэгъэнхэм ехыилагь

Хэбзэихъуухан иофшённым чанэу зэрэхэлажьэрэм ыкчи ильэсүүбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу иоф зэришлэрэм алаа Зэкъош-ныгъэм иорден Нарожный Владимир Иван ыкъом — Адыгэ Республикаам и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ фэгъэштэгъэнэу.

Псауныгъэм икъеухумэнкэ гъэхъагъеу илэхэм ыкчи ильэсүүбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу иоф зэришлэрэм алаа Лука Крым-скэм имедаль Кушу Лариса Туцожь ыпхъум — Адыгэ Республикаам псауныгъэм икъеухумэнкэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыецкюэ къэлэ поликлиникэр» зыфиорэм иврач шхъяаэ игуадээ фэгъэшшоштэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 30, 2022-рэ ильэс
N 980

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо тынхэр афэгъэ-шьоштэгъэнхэм ехыилагь

Ильэсүүбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу иоф зэришлэрэм ыкчи пъэхъагъеу ышыгъэхэм алаа Зэкъошныгъэм иорден Картамышев Валерий Николай ыкъом — Адыгэ Республикаам псоольэшынмкэ, транспортнымкэ, унэ-коммуналнэ ыкчи гъогу хъызмэтийнмкэ иминистрэ фэгъэшшоштэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 22-рэ, 2022-рэ ильэс
N 933

Адыгэ Республикаам и Закон

Адыгэ Республикаам и Законэу «Цыфхэм ыпкэ зыхэ-мыль юридическэ йэпилэгъу ятыгъэнимкэ фиты-нгъэу щылэхэм яхыилагь» зыфиорэм ия 4-рэ ста-тья зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхъыгь

Адыгэ Республикаам и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ ильэсүүм тыгъэгъазэм и 29-м ыштагь

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикаам и Законэу «Цыфхэм ыпкэ зыхэммыль юридическэ йэпилэгъу ятыгъэнимкэ фиты-нгъэу щылэхэм яхыилагь» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхъыгь

Адыгэ Республикаам и Законэу N 128-рэ зытэтэу 2012-рэ ильэсүүм чьэплюгъум и 30-м къыдэклигъэзэм ия 4-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, мыш фэдэ къэлүакэ зилэ я 8-рэ пунктыкээр хэгъэхъогъэнэу:

«8) къалэу Херсон ыкчи Херсон хэкум зышхъэ егъэзигъэ иофкэ къызыхъижхи Адыгэ Республикаам ренэу щыпсэунхуу къэ-клюжыгъэхэр.»

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым къуачэ илэ зыхъурэр
Официалнэу къызыхуутырэ мафэм щуублагъэу мы Законым къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикаам и Лышхъэу Къумпыйл Мурат

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ ильэс
N 167

Адыгэ Республикаам и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикаам иунэ-коммуналнэ хъызмэт, ипромышленнэ ыкчи инэмийк организациехэм 2022 — 2031-рэ ильэхэм газыр зэраэлкагъэхъащтым ишьольыр программэу Адыгэ Республикаам и Лышхъэ и Указыкэ аухэсгъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу: я 12-рэ, 13-рэ гуадзэхэр годзаклэхуу N 1-м, 2-м адиштэу шыгъэнхуу.

2. Адыгэ Республикаам иунэ-коммуналнэ хъызмэт, ипромышленнэ ыкчи инэмийк организациехэм 2022 — 2031-рэ ильэхэм газыр зэраэлкагъэхъащтым ишьольыр программэу Адыгэ Республикаам и Лышхъэ и Указыкэ аухэсгъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу: я 12-рэ, 13-рэ гуадзэхэр годзаклэхуу N 1-м, 2-м адиштэу шыгъэнхуу.

3. Официалнэу къызыхуутырэ мафэм къызыублагъэу мы Указыкэ къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикаам и Лышхъэу Къумпыйл Мурат

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2022-рэ ильэс
N 168

Пэтхъу-Іутхъур ыкIи гриппыр джыри зэкIэкIуагъэхэп

Адыгэ Республикаем эпидемиологиекіэ изытет зыпкытыныгъэ хэль хууным джыри пэчыжь. Тыгъэгъэзэ — щылэ мазэхэм зэпахыре узхэу пэтхъу-Іутхъур ыкIи гриппыр кызэузыхэрэм япчагъэ зыкыIэтыщтэу медиикхэм пэшфорыгъэшъэу кызэрратыгъагъэм джы тыкъесыгь. COVID-19-р нахь зэкIакIуи, пэтхъу-Іутхъум, гриппым, сымэджэшым кыщамыузыгъэ пневмонием ыгъэгумекIыхэрэм япчагъэ нахь хэхъуагь.

АР-м псауныгъэр къеухуумэ-
тьенхэмкіэ и Министерствэ кын-
зэритыгъэмкіэ, республикэм
икол-гупчэ иапэрэ йошшэгүү
мафэ щыжъотыгь. Аш йоф щы-
зышшэрэ нэбгыре 40-м ехъумэ
зэпымьюу кытеорэ сымаджэ-
хэм джэуапхэр аратыгъыгъэх.
Блыгэ мэфэ закъом упчэ мини
8 фэдиз мы гупчэм кыфагъэ-
загь. Сымаджэ 500-мэ врачыр
яунэ клонэ къяджагъэх.

Республикэм эпидемиологи-
емкіэ изытет кытедгэгъушылай-
щэфакIохэм яфитынгъэхэр
ыкIи цыфым игупсэфынгъэх-
къеухуумэгъэнхэмкіэ Федераль-
нэ куулукум и Гъэйорышаплэу
Адыгэ Республикаем щылэм
ипашэу Сергей Завгороднер.

Аш кызэриуагъэмкіэ, ильэ-
сыкIеу къихъагъэм иапэрэ тхъа-
мафэ елтытыгъэмэ, тыгъэгъа-
зэм иаужыре тхъамафэ сымад-
жэхэм япчагъэ бэкIэ нахь-
багь. Ареущтэу щыт нахь мы-
шшэм, эпидемиологиим игъу-
напкъэу агъэнфагъэм джыри
шхъадэкы.

— Зэпахыре узхэу
анахъеу тишъольтыр
кыщекIокIыхэрэ пэт-
хъу-Іутхъур, гриппыр,
коронавирусыр ыкIи
пневмониер кызэузы-
хэрэм япчагъэ тхъа-
мафэ къэс гъунэ лытэ-

Гриппкіэ сымаджэхэм япчагъэ зэрэбэм кыхэкIеу
Мыекъуапо иеджэпIэ 12 зэпчыжьэ егъэджэн шыкIем
кытырагъэнагь. Зэпахыре узымкіэ процент 20-м нэсэу
симаджагъэх зыхъукIэ, Роспотребнадзорым кызэри-
гъэнэфагъэм тетэу, еджакIохэр зэпчыжьэ егъэджэним
тырагъэханхэ зэрэфаам унашьор кынкырыкIыгь.
Джаш фэдэу, къалэм гъэсэнгъэмкіэ икомитет кызэ-
ритэу, тыгъуасэ ехъулIэу гурьт еджапIэхэу N 9-м,
N 13-м, N 6-м, N 14-м, гъэсэнгъэз гупчэу N 18-м, лицеу
N 8-м, я 24-рэ, я 25-рэ, я 27-рэ, я 20-рэ еджапIэхэм, пзу-
блэ еджапIэу N 26-м ыкIи зисауныгъекIэ щыкIагъэхэр
зиIэхэр зыщеджэхэрэм ачIэхэм я процент 20-м нахь-
бэр сымаджэх.

Къэлэ администрацием ипресс-къулыкуу кызэриты-
рэмкіэ, еджапIэхэм яэпидемиологическэ зытет мафэ
къэс льэпльх, ар нахьшиу зыхъукIэ, еджэкIэ кын-
зэркIом кыфагъэзжышт.

фы, зэфэхысыжъхэр
тэших. 2023-рэ ильэ-
сым иапэрэ тхъамафэу
икIыгъэр тиштэмэ, пэт-
хъу-Іутхъур (ОРВИ)
ыкIи гриппыр нэбгыре
901-мэ къяузыгъэу ат-
хыгь, — къеуатэ Сергей
Завгороднем. — А пчагъэ
кызэригъэлъэгъуа-
гъэмкіэ, нэбгыре мини
10-м телъитагъэу

симаджэсагъэхэр процент
19,2-рэ, эпидемиет иша-
нхъу агъэнэфагъэм ар
процент 59,4-кIэ на-
хыб. Ау аш ынэрэ тхъа-
мафэм ебгъапшиэмэ,
джы къэсымэджэсагъэр
процент 59-м ехъукIэ
нахь макI. Ныбжэс
купхэмкіэ ухаплээмэ,
эзкIэми аххъуагь. Коро-
навирусыр тишъольтыр

нахь щызэкIэкIуагь,
икIыгъэр тхъамафэм ар
нэбгыре 17-мэ къахагъэ-
шыгь.
ТигушыIэгъу кызэрэхигъэ-
шыгъэмкіэ, сымэджэшым кын-
зэмамыузыгъэ пневмонием про-
цент 19-кIэ зыкыIэтыгь. Къэ-
симэджагъэхэм игъом медицинэ
учреждениехэм зызерафамыгъа-
зэрэм кыхэкы ахэр гъэхъуа-
гъуае зэрэхъухэ-
рэр.

нахь щызэкIэкIуагь,
икIыгъэр тхъамафэм ар
нэбгыре 17-мэ къахагъэ-
шыгь.

ТигушыIэгъу кызэрэхигъэ-
шыгъэмкіэ, сымэджэшым кын-
зэмамыузыгъэ пневмонием про-
цент 19-кIэ зыкыIэтыгь. Къэ-
симэджагъэхэм игъом медицинэ
учреждениехэм зызерафамыгъа-
зэрэм кыхэкы ахэр гъэхъуа-
гъуае зэрэхъухэрэр.

2022-рэ ильэсм ыоныгъом
кыщегъэжыагъэу мы ильэсм
ишилэ мэс ашыгъэ лабора-
торнэ улъэкIунхэм кызэр-
агъэлъэгъуагъэмкіэ, республи-
кэм щызекIорэр нахьыбэрэм-
кіэ «свиной гриппэу — H1N1-
кIэ» заджэхэрэр ыкIи ринови-
русхэр, аденоирусхэр, парагрип-
пым ыкIи Rs-м явирусхэр
ары.

Урамэу Комсомольскэм тет
Мыекъопэ къэлэ поликлиникэу
N 2-м хэт температурнэ гупчэм
тышыагъагь. Сымаджэхэр
зэолIэхэрэ кабинетым иврач
терапевтэу МэшлIэкъо Аидэ
кызэриуагъэмкіэ, мы аужырэ
мэфишым сымэджабэ къя-
лайагь.

— Мы температурнэ
гупчэм мафэм нэбгыре
25 — 40 фэдиз пэтхъу-
Іутхъум ыкIи гриппым
агъэгумекIыгъэу къэкIох,
— къеуатэ терапевтэм.

— Ахэм анахъеу къахэ-
щырэ нэшанхэрэ плтыр-
стыр инир градус 38-м
кыщегъэжыагъэу 39-м
шIокIэу, пскэр, чый
узыр. Сымаджэс ишчэ
исауныгъэз изытет
ельтигъэу ишикIэгъэ
ІэпыIэгъур етэгъэгъоты,
Іэзгэгуу уххэр кыфетэ-
хыкIы. Мы уахьтэм
тиIофиIэн къэзыгъэ-
псынкIагъэхэм ачиш
«экспресс-тестхэр».

Ахэм яшIуагъэкIэ
такыккы 10 — 15-м
къякIоцI зэпахыре узхэм
аичишу (грипп A ыкIи
B, коронавирусыр) сым-
аджээм иIэр къэтшиIэн
тэлъэкIы.

Нэужум гущыIэгъу тыфэхъу-
гы ызапIэм шокI зимыэ Iе-
пыIэгъум икабинет итерапевтэу
Нэхэе Заирэ.

— Температурнэ гупчэм
къеолIэгъэ сымаджэхэм
апэрэ ІэпыIэгъум ыуж
то талъэлтээ. ГущыIэм
нае, щылэ мазэм и 11-м
пчэдэжым сыхьатыр
8-м кыщегъэжыагъэу
мафэм 12-м нэс нэбгыре
20-м япсауныгъэз изы-
тет сүүпльэкIуагь, ахэм
ящыкIэгъэ Іэзгэгуу уххэр
кыафистхыкIыгъэх.

ИкIыгъэ ильэсм иты-
гэгъээзэз мазэм кын-
зэжыагъэу цыфэу кын-
тэулIэхэрэм япчагъэз
зэхапIэу хэхъуагь. Ары
пакIошь, мэфэкI
мафэхэм тиIэзапIэ хэт
кабинетым йофышиагь,
а уахьтэм зы мафэм
нэбгыре 25-рэ кын-
тэулIэу кыхэкIыгъэз.

Сымаджэхэм анахъеу
къахэдгъэшырэр грип-
пым ыкIи пэтхъу-Іут-
хъур ары, ковидыр зиIэр
мекIэ дэд. Гриппыр
хыльээ дэдэу цыфхэм
апэкIэкIы. Апкышиол
зэлъызыбутирырэ плтыр-
стырыр мэфитфым
кыкIоцI грагъэхын
амылъэкIэу ебэнэх.

Арышь, пэтхъу-Іутхъур
нэшанхэрэ яIэ зэрхжээ
врачхэм зафагъазэмэ
нахьшиIу, — хигъэун-
фыкыгь Нэхэе Заирэ.

Зэпахыре узхэр кызэхъа-
хыэм япчагъэ хэхъуагь нахь
мышшэм, джыри йофыр гумэ-
кыгьо дэдэу эпидемиологхэр
хапльэхэрэг, ау цыфхэм про-
филактикэр ахынэу, япсауны-
гъэе нахь фэсакынхэу къяджх.
Цыфхыбэ зыщызэрэугъоирэ
чылэхэм нахь макIэу клонхэу
ыкIи пэтхъу-Іутхъум нэшанхэрэ
яIэ зыхъукIэ зэу медиикхэм
зафагъэзэн зэрэфаер агу къа-
гъэкIы.

Іашынэ Сусан.

2022-рэ ильэсм ыоныгъом кын-
зэжыагъэу тишъольтыр
кыщекIыхэрэ пэт-
хъу-Іутхъур, гриппыр,
коронавирусыр ыкIи
пневмониер кызэузы-
хэрэм япчагъэ тхъа-
мафэ къэс гъунэ лытэ-

Щылэ мазэм и 12-р — Урысые Федерациием ипрокуратурэ иЮфышЭ и Маф

**Прокуратурэм икъулыкъухэм яЮфышЭхэу
ыкИ яветранхэу
лъитэнгэ зыфэтшыхэрэр!**

Урысые Федерациием ипрокуратурэ иЮфышЭ и Мафэ фэшI тышьуфэгушо!

Тихэгъэгу икъералыгъо хабзэ институт шыхыаэхэм зыкэ ащыц лъашыгъуищым ехурэ тарихь гьогушо къэзикъугъэ прокуратурэр. Прокурор иЮфышЭхэм ялъажыбэмэ Урысыем къералыгъо гъэпсыкэу илэ, хэбзээгъэуцугъэр гъэптигъэзным ялахышо хашыагъя.

Непэ прокуратурэм икъулыкъухэм шуагъэ къэзыхыре иЮфышЭнэу агъэцакээрэм ишшагъэкэ цыфым Конституцием къидилтытэрэ фитынгъэхэу илэхэр дэх имылэу гъэцэклагъэ мэхүх. Иепэлсэнгээ ин

ахэльэу, якулыкъу пшэрыльхэм афэшыпкъэхэм прокуратурэм иЮфышЭхэм мэхъанэшко зиэ къералыгъо иЮфхэр гъэхъагъэ хэльэу зэшшуахых. А пшэрыльхэр зэлхыгъэхэр общественнэ-политикэ зыпкытныгъэр къэхуумэгъэнир, хэгъэгум ишынгъончагъэрэ цыфхэм языкынгъэрэ гъэптигъэнхэр ары.

Законым, Урысыем ыкИ ащ щыпсэурэ цыфхэм къулыкъур ильэсэбэхэм къакцо! афэзыхыгъэ, зышхъамсыжыгъэ пстэуми инэу тызэрафэрээр къэтэю. Анахьэу тызэрафэрээр Адыгэ Республикаем ипрокуратурэ ихэхъонгъэ зиахышо хэзышыгъэгэ ветеранхэр ары.

Прокуратурэм инепэрэ иЮфышЭхэм тапэкли гъэхъагъэ хэльэу явшьэриль зэрагъэцэлэштым, ыпэклэ

мыщ щылэжъагъэхэм иепэлсэнгээ инэу ахэльгъэм икъеухъумэн, ащ хэхъонгъэ фэшыгъэним зэрэфэлэжэштхэм тицыхъэ тель.

Адыгэ Республикаем ипрокуратурэ иЮфышЭхэу ыкИ яветранхэу лъитэнгэ зыфэтшыхэрэр, тигу къидээу зэкэми тышьуфэльо псаунгъэ пытэ, щылэклэшту шуицэнэу, хэгъэгум фэшьуухырэ кулыкъум тапэкли гъэхъэгъакэхэр щышьушынхэу!

**Адыгэ Республикаем и Лышшыхъэу,
Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием»
и Адыгэ шольтыр къутамэ и Секретарэу
Къумпийл Мурат**

**Адыгэ Республикаем и Къералыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР**

Гъэхъагъэхэр ышыхэзэ лъэклутэ

Ильэс 301-кэ узэклээбэжымэ Петр I-м иунашьокэ Урысыем прокуратурэр зыщагъэпсүм ащ пшэрырль фитынгъэуцугъагь: «Зэрарыр е бзэджэшлагъэр кызээтегъэуцогъэнир ыкИ гъэкодыгъэнир, шыпкыагъэ хэльэу правосудиум къеколгэгъэнир, къольхэе тын-ыхынм ыкИ хабзэр зыукохэрэм ябэнгъэнир».

Федеральнэ унашьюо «Урысые Федерациием ипрокуратурэ ехыллагъ» зыфиорэм кызэригъэнафэрэмкэ, прокуратурэр зыкI федэральне къулыкъум игупчэу щыт, УФ-м и Конституции эзрагъэцакээрэм, цыфхэм яфитынгъэхэр ыкИ яшхыафи-тынгъэхэр къэхуумэгъэнхэр.

гъунэ альефы ыкИ фитынгъэу илэр кызыгъэфедээ хабзэр зыукохэрэм уголовнэ пшээдэкъж аргэхьы.

Прокуратурэм ишшагъэрль шыхыаэхэм ащыц къералыгъом ишшагъонгъонгъэхэр, цыф пэпчь ифитынгъэ ыкИ ирхэвтнгъэ къэхуумэгъэнхэр. Прокурату-

рэм иЮфшЭнкэ гъэхъагъэу ышыхэхэрэ зэлтэтигъэр цыфхэм цыхэе къазэрэфашырэр ары. Хабзэ, хэбзэхуумэкло ыкИ лыпльян къулыкъухэм зэхжиньгээ зэдэриялэу зэрээдэлжэхэрэм ишшагъэкэ Адыгэим рэхъатнгъэ иль ыкИ гъэхъагъэхэр ышыхээ ыпэклэ лъэклутэ.

Анахь мэхъанэшко зиэ иЮфшЭу зыдэлжэхэрэм ащыц псэуплэ-коммунальнэ хызымэтийн ылъэныкъокэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакээрэм, цыфхэм япсэулэ фитынгъэхэр къэхуумэгъэнхэр, зыкынгъэ ахэльэу бзэджашэхэм апшүүкэгъэнир, псаунгъэм, пъэсэнгъэм ыкИ ахьщэ къольхэе тын-ыхынм альэныкъокэ хэбзэгъэуцугъэр амыуконон лыпльэгъэнир. Джаш фэдэу явшьэриль шыхыаэхэм ащыц цыфхэм иЮфшЭнкэ фитынгъэу ялэхэр къэхуумэгъэнхэр.

Мы структурэм сидигъуи авторитетышко илэу, къералыгъом закон илъынм, цыфхэм яфитынгъэхэр къэхуумэгъэнхэр.

иэу, шууиунагъохэм хъярьр къябэклэу, шоу щылэ къыжүдэхьоу шууцэнэу шууфэсэло!

АР-м ипрокурорэу, юстициемкэ я 2-рэ класс зиэ къералыгъо советникэу И. С. ШЕВЧЕНКЭР.

Прокуратурэм икъулыкъухэм яЮфышЭ ыкИ яветран лъапIхээр!

Хабзэ зэрэхъугъэу, щылэ мазэм и 12-р Урысые Федерациием ипрокуратурэ иЮфышЭ и Мафэу хэтэгъэунэфыкы. Къералыгъом ўлээхээ тэрээ илъынмкэ мы къулыкъум мэхъанэшко ил. Сыд фэдэрэ лъэхьани прокурорхэм яшшагъэрль шыхыаэр хабзэр, цыфхэм яфитынгъэхэр ыкИ яшшагъонгъэхэр къэхуумэгъэнхэр ары.

Адыгэим ипрокуратурэ пэшэнгъэ дызэрхьагъ ыкИ непи чанэу иоф ашэ оптышко зылээлтэ, зисэнхэйт хэшшыкъышо фызилэ прокурорхэм. Къулыкъушэхэм яшшагъэрль шэрифшьашуя агъэцакэнхэмкэ, шуагъэ къытэу иЮфшЭнир зэшшагъонгъимкэ амалышухэр алэклэлтих. Прокурорхэм яЮфшЭнкэ анахь шыхыаэр зеклокэ-шыкъокэ тэрээ ахэлтийнир, ренэу яшшагъэхэм яхагъэхонир, яшшагъэрльхэм яшшагъонгъимкэ шыкъаклэу ўлээхээр къызфагъэфедэнхэр ары.

2022-рэ ильэсийн АР-м ипрокуратурэ икъулыкъухэм лъэплээн иЮфшЭнм ылъэныкъокэ хэбзэгъэуцугъэм игъэцэлэн чанэу дэлжэхьагъэх, шоу имылэу хабзэр ыкИ рэхъатнгъээр къаухумагъэх.

Тикъералыгъо ипащэ ыкИ Урысыем и Генеральнэ прокурор прокуратурэм ылъэныкъокэ пшэрыльхэм къагъэуцугъэх — бзэджашэхэм ыкИ къольхэе тын-ыхынм ябэнгъэнхэмкэ хэбзэхуумэкло къулыкъухэм зэдэштэнгъэ аялэнм мэхъанэшко етыгъэнир, ащ нэмийкэу цыфхэм ясоциальнэ ыкИ иЮфшЭн фитынгъэхэр, предпринимательхэм яшшагъонгъэхэр къэхуумэгъэнхэр, джащ фэдэу хэбзэгъэуцугъэ амыуконо лъэпкэ проектхэм ягъэцэлэн анаэ тырагъэнхэр.

Адыгэ Республикаем ипрокуратурэ иЮфышЭхэм шыпкыагъэ, гуетынгъэ ыкИ иепэлсэнгъэ ин ахэлэйе явшьэрильхэр зэрагъэцакээрэм фэшI инэу сафэрэз.

Урысые прокуратурэм ынныбжэ ильэс 300 зэрэхъурэм фэшI сиугапэу сишифэгушо! Анахьэу тиветран лъапIхэм шыхыаэхэм зыфхэм яшшагъонгъэхэр къэхуумэгъэнхэр, джащ фэдэу хэбзэгъэуцугъэ амыуконо лъэпкэ проектхэм ягъэцэлэн анаэ тырагъэнхэр.

Шыуигууачэлэ къыщымыкэу, псаунгъэ пытэ шууи-

Тын лъапI Э къыфагъэшьошагъ

Къалэу Смоленск и зыр ыкъом хабзэр къэхуумэгъэним ялахышо зэрэхишыгъагъэм фэшI

Урысые прокуратурэм иЮфышЭ и Мафэ зыщагъэунэфыкырэм зэфэхьы-сижхэр ашых ыкИ къулыкъум яветранхэр агъашлох, джащ фэдэу иоф къадэзшагъэхэу нэмийкэ шылдэхэм къулыкъур ашызыхыхэрэр ашыгъупшэхэрэп, ахэм афэгушох.

УФ-м и Генеральнэ прокурор бгэхальхъэу «УФ-м ипрокуратурэ иЮфышЭ зыфиорэм шыкъаэхэм къыщечгэхъяа» А. Мыгум АР-м ипрокуратурэ икъулыкъухэм

иэнэлээ зэфэшхъафхэр ашыгъэу иоф ышагъэр, иепэлсэнгъэшко зыхэлт гъэшшагъэр зыкыгъэлэгъуагъ. Щытхъу хэльэу иЮфшЭн зэригъэцакээрэм фэшI мызэу-мытло УФ-м и Генеральнэ прокурор ыкИ АР-м ипрокурор ацэ-

кэ тын лъапIхэмкэ къыхагъэшыгъ. Я 3-рэ шууашэ зиэ тамыгъэу «За верность закону», «АР-м изаслужене юрист» зыфиорэм къыфагъэшьошагъ.

АР-м ипрокуратурэ

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр КИАРЭ Фатим.

ипащэ ыкИ иЮфышЭхэм агу къадэлэу Артур Хызыр ыкъом фэшшагъэхъяа лъапIхэм къыфагъэшьошагъэмкэ ыкИ гъэхъагъэхэр ышызээ ыпэклэ лъялтэнэу фэлъялох.

Творческэ зэйукIэгъу

Къушъхъэхэм ядуунэ хэушъхафыкIыгъ

Къушъхъэхэм я Дунэе мафэ зыхагъунэфыкIырэр мыгъэ ильэс 20 мэхъу.

ООН-и Генеральнэ Ассамблее ия 57-рэ зэхсыгъю иунашьокэ 2003-рэ ильэснм къышгъэжъягъу эмфэктэй щы. Ащ мурадэй илэр къушъхъэль шольтыйрхэр икьюо зэгъэшгъэнхэр, яамал-къуачэ хэгъэхбогъэнр ыкки ухуумэгъэнхэр, мы чыпэхэм ашыгсэурэ цыфхэм ящылакэ нахьшу шыгъенир ары.

Ащ къышгъэжъягъу, мы ильэс 20-м, зэрэдунай тематическэ симпозиумхэр, семинархэр ыкки лекциехэр щизэхажэх.

АР-и Лъэпкъ тхыльеджаплэ творческэ зээклэгъю «Лучше гор могут быть только горы» зыфиорэр щизэхажэгъягъ, ар къушъхъэхэм я Дунэе мафэ фэгъэххыгъягъ. Иофтхъабзэр гъешгъонэу къуагъе.

Альпинизмэр — зыгэпсэфыкэ амал, пшэрыльзэу илэр къушъхъэтх анахь лъагэм дэклоегъенир ары. Мы спорт лъэпкъыр къинэу щит ыкки щынагъуи, чыли къамыгъаштэу лъэгаплэм екунур зыфызэшлокырэм теклонигъэр къидехы. Альпинистхэм уайи, оси, чыли, жыбыгы язэфэд, фэклох ягугъэ, къиним пэшүе-клохэзэ, шхъашыгу лъагэм зынсхэкэ, гупсэфэу жыс къашжэжы, сабийхэм афэдэу мэгушлох, чыюпс дунаим ильэгаплэ тауцох.

Лъэпкъ тхыльеджаплэм щыгъэгъэ зэйукIэгъум хэлэжъягъэх алпинизмэм,

зеклоным зищыгъэ зыпхыгъэхэр. Ахэм ашыгъых Геннадий Долговыр — АР-и къушъхъэдэкое- нымкэ и Федерации альпинизмэмкэ и Федерации хэт, АР-и спортеджаплэ итренер, Сергей Здражевскэр — Краснодар краим альпинизмэмкэ и Федерации хэт, АР-и Социальнэ фонд иотдел испепалист-эксперт, Иван Бормотовыр — АР-и зеклонымкэ изаслужен-нэ юфыш, туризмэмкэ мастер, тхакло, Урысыем профессиональнэ литераторхэм я Союз хэт.

Мэфэк Iофтхъабзэр

зерищагъ тхыльеджаплэм иофышеу Шхъакумыдэ Асиет, ары зэйукIэгъум къещакло фэхъугъэри.

Пстэуми азэу Геннадий Долговыр къэгушылагъ, кубанцэхэм яя 5-рэ экспедиции хэтэу Гималай къушъхъэхэм зэрашылагъэхэр гъешгъонэу къылотагъ. Къушъхъэ лъэгаплэм «Аннапурна» зыфиорэм къушъхъэ-уклекло мэхъаджэкэ ыцэ зэрэугъэр клигъэтхыгъ. Ащ ышыгу тауцон мурад зиэгъэ нэбгырэ 98-м щыщэу 32-р ары ныгэп зыфызэшлокыгъягъ. Долговыр Гималаи зыщэхэм чыюпсыр уиушэтэу зэрэшынэгъу-

гъэр, чыгыэр градус 25 — 35-м нэсэу зэрэштыгъэр, уцуулэ гъочэгым тээкли нахь зэрэшыфэбагъэр къылотагъ. Узда-клиу, уздаплы умыльэгъюо уахьтэ къызэрхэкыгъэр, ауми, жыбгэшхориаси, дунаир нахь зызетеуцом, анахь щэлгъэрэ лыгъэрэ зиэхэ Алексей Елисеевымрэ Андрей Дергачевымрэ лъэгаплэр аштэнным зэрэфжъагъэхэр ыкки мафэм сыхатыр 2-м шыгу папцэл зэрэтеуцагъэхэр сурэтэу тырахыгъэмкэ къаушыхатыгъ. Экспедицием хэтлыгъэ нэбгырэ 14-м щыщэу мы нэбгыритлэр ары аш

фэдэ лыгъэ ялыер зыфызэшлокыгъэр.

Геннадий Долговыр альпинист зэрэхуугъэр, чыпэу зыдэшылагъэхэр, лъэгаплэм зыдэклюягъэхэр къылотагъэх.

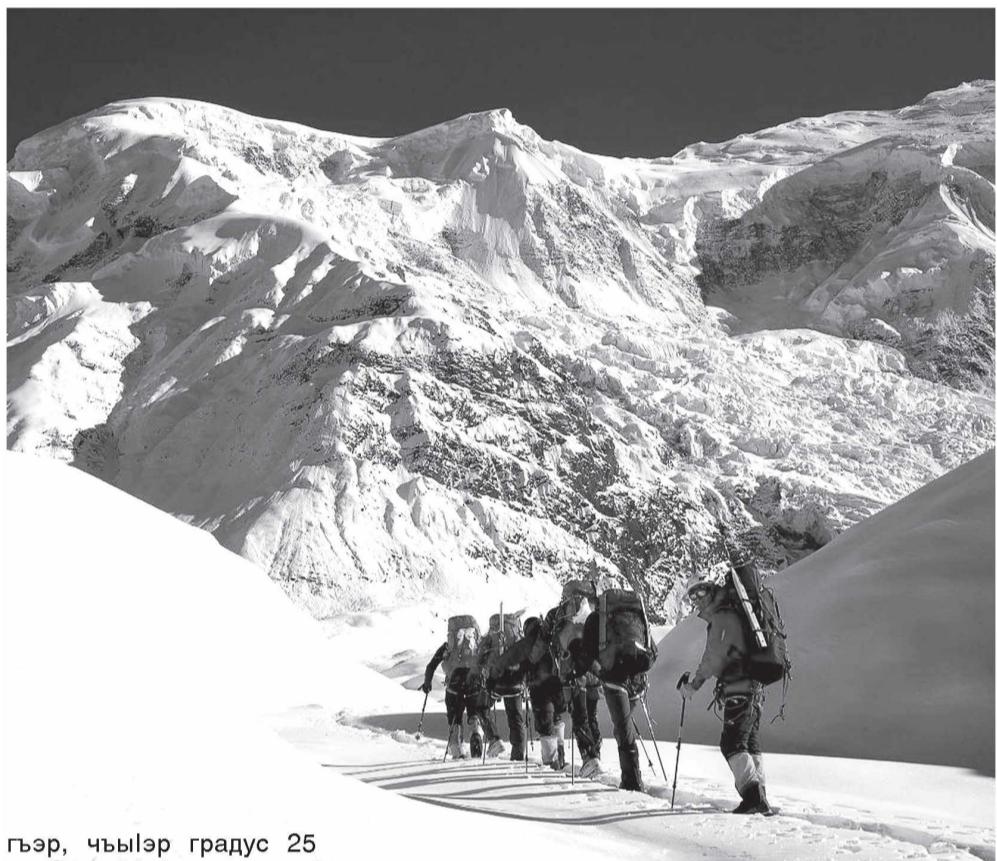
Сергей Здражевскэм къушъхъэдэклоныр ишынэгъэ щыщ хуульэ, 2022-рэ ильэснм къушъхъэ зэхэтэу Памир дэжэ щизэхажэгъэ экспедицием хэлэжъягъ. А къушъхъэм ильэгагъэ метрэ 7134-рэ мэхъу. Къушъхъэтх лъагэхэм уащызеклоныр аукью

дыуе зэрэшымытыр, угуди пшхъэки аш фэдэ зеклоным узэрисыхъэрэ аш къыуагъ. Къушъхъэ дунаим итемэ узэпищэу къытегущылагъ Адыгэим щыщэу, тикуюшъхъэхэр дэгьюо зышэу, къэзыхъягъэу Иван Бормотовыр. Аш итхильхэм Адыгэим икъушъхъэ лъагэхэр, ахэм ядэхэгэхъяламэтыгъэ дэгьюо къащыриотыгъыгъ. Тхакло ыкки зеклонымкэ спортым имастер. «Къушъхъэхэр зэбгээшэн щымыгъ чыюпс іашлагъэх, — elo аш. — Ахэм угу зыфакъудыу, нахь апэблагъэ ухуу къэс, о пшхъэки зыкыуагъэгъсты, уапсыхъэ, къуачэ къыпхалхъэ».

Тхыльеджаплэм иофышеэхи лъэшэу тырагъафэу Владимир Высоцкэм исрэд щыщ сатырэу «Лучше гор могут быть только горы» зыфиорэр мэфэк Iофтхъабзэм цэу фашыгъ, тхыль къэгъэльэгъонми джары зэрэджахъэхэр.

Къушъхъэхэм яшьэф ин нэсыгъошлоп, ауми, псэемыблэжхэр, лыгъэ зыхэльхэр гупсэфхэрэп — makloх, къэуцухэрэп, къини, щынагъуи, чыли, жыбыгы зэпачызэ фэклох лъэгэпэ анахь иним, ежь цыфыри зыфырекъужы, теклонигъэр къидехы.

ДЭЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Къыблэ шъолъырым иныбжъык Iэхэм ясэнаузыгъ

Творческэ гъэсэнүгъэ платформэу «Музобразие» зыфиорэр мы мафэхэм Адыгэ къералыгъо университетым щэкlo.

Культурнэ гухэлтэхэмкээ Президентсээ фондным иргэнтхэм якьыдэхын фытегъэпсыхъягээ зэнэкъюу зэхажагъэм музикальнэ проектэу «Музобразие» зыфиорам 2022-рэ ильэсэым теклонигъэр кыышыдихыг. Иофтьхабзэр аперэрэу гъэрекло гъэм-мафэм Москва щыктуагь, ятлонэрэр Адыгейим щылэ мазэм и 7-м кышгэжъяжьгаа и 14-м нэс щыклоцт. Аш күэшакло фэхүүгъэр мысатыу организациеу «Культурнэ гухэлтэхэмкээ, искуствэмкээ ыкли күэлэцыклюхэм ясэнаущыгъэ хагъяжхонымкээ гулчээр «Неформат» зыфиорам аары.

«Неформат» зыфигорэр ары. Йофтхъабзэм ихудожественнэ пацэр композиторэу Николай Чермошенцевыр ары. Аш «Европидилем» хэлжээрэв Кэлэццыкүхэм ыкли нахьыжьхэм йофтадеш!э, «Голос» ыкли «Голос. Дети», «Синяя птица» зыфильтэрэм ахэлжээхэрэм ямузы-кальца прополосер.

Ныбжык! Эхэм сэнауцгыг эз ахэлтийр кыхэгээцгыг энэйм, аш амалэү ялгээр гээнэфигыг энхэн афэши «Музобразие» зыфиорэ проектыр зэхащэ. Хэлажь эхэрэм аныбжь ильэс 14-м кыщгээжьагаагьэу 24-м нэс. Йофтхъабзэр гъашэгьонэу, Урысыем иктыблэ шьольтийр кынкыгьэ ныбжык! Эхэр зэрипхыхэу, льэпкь культурэр къагьэльэгьон амал ялэу щит. Проектым къеклонлагь эхэр командиншэу агошгыг эх.

Шылэ мазэм и 10-м зэхажэгтэй «Музобразие. Реалити» зыфиорэм тырагъэблэгьагь. Ныбжыкілэхэм сэнаущыгъяэ ахэлтыр нэрыльзгүү тфэхүүгь. Кабинет шъхъафхэм ачлэсхэй, зэгурлыжкхэу шъхъадж ишшэриль ыгъэцаклэштыгь. Алерэ командэр сценэм тетэү, эфир занклем итхэу орэд зэхальхьагь, ал калыагь.

Проектыим ихудожественне пащэу Николай Чермошенцевым тызэрэцгыэгъозагъэмкэ, йофхъябзэм хэлажье ашоигъоу льэу тхылын 150-м ехъу квагтыгъ. Ахэм кэлэеджаклохэри, студентхэри ахэтыгъэх. Адыгейим щыкюрэ «Музобразием» солист 14 хэлэжжэцт. Мыекуапэ, Ростов-на-Дону, Элиста,

Москва, Санкт-Петербург, Тамбов, Ставрополь ашың ныбжыл-кіләхәр зәлукілгәз. Алексей Козловым и Джаз-клуб, Къэралыгъо академическа театрын

Евгений Вахтанговым ыцлээзыхырэр, ДМТ-у «Домисолька» зыфиорэр 2023-рэ ильэсүм зөхшүүгээ проектын хэлдэжьех

«Музобразием» епхыгъэ ка-
стингыр блэкыгъэ ильэсэм
тыгъэгзэм и 1-м кыштегъэ-
жыагъэу и 20-м нэс klyagъэ.
Анахь дэгьоу зыкъэзыгъэльгъуа-
гъэхэр кышахыгъэх, нэүжым
щилэ мазэм и 8-м пресс-кон-
ференции зэхащагь, ныбжын
кэхэр проектын ихудожествен-
нэ паще ыкы экспертихэм нэ-
lyasэ афэхугъэх. Щилэ мазэм
и 10-м командэхэм орэд зэ-

хальхъан фэягъ. Нэүжым, м-
фитлум кыклоц, художествен-
нашээр ыкли режиссерыр ягуса-
зэхальхъэгье орэдым тоф д-
шлэшт, щилэ мазэм и 13-
концерт къагъэльгъоцт.

кIэхэр къыхэтхы зэхъум музикальн Iэмэ-исымэ-хэм хэшилкI ин фи-зиIэхэр, орэд дэгъоу къэ-зыIохэрэр, эксперимент зышIынам фэхъазырхэр ары анахъэу тинаIэ зы-тетыдзагъэхэр. Мыш хэлажьэхэрэм зэкIэми текIоныгъэр къыдахыгъ пIоми ухэукъоштэн, орэдым фэцэгээ ныб-жыкIэхэм сэнаущыгъэу ахэльыр къагъельягъо, яшIэныгъэхэм ахагъа-хъо, зашишты. Зыщыц умышIэрэм уригъусэу сыхъатым къыклоцI орэд уусынир IашIэхэн. МэфитIурэ джыри Iоф адэтиIэшт ыкIи кон-церт къэттишт. Ар дахэу гъэкIэрэкIэгъэшт, щыгъынхэмкI Макеро-ва Сусаниэ IэпыIэгъу къытфэхъущт. Пигъэ-рыль шъхьаIэу тиIэр сэ-

*науцыгъэ зыхэль ныб-
жысык! Эхэр зэрэти! Эхэр
цыфхэм ядгээльзэгчүнцы-
ары, — ело Николай Чер-
мошенцевым*

Апэрэу Адыгейим къызэрэкъуа-
гъер, нэгушлоу къазэрещьи пэгъо-
къыгъэхэр игуапе зэрэхъуэр
къытуагъ проектым ирежис-
сер-постановщикэу Тимофей
Харкевичым. Мыщ хэлажъэхэрэм
явшъэрыль зэрэмыхысынкээр
къыхигъэштыгъ.

Музыковедэу, режиссерэу, телеканалхэу «Россия 1» ыккүү «Россия Культура» зыфиохэрэм яшef-редакторэу Григорий Шестаковыр творческэ льэнэйкьюм-кэ упчэжжэгту зэрафэххүрэр кытиуагь. Льэпкхэм якуптурэ зэрээтэкырэр нэрыльтэгту зэрафэххүгъэр, аш урыгушхон зэрэфаер хигъяунэфыкыгь.

Апэрэ командэм хэтэу орэд

Къиктыйгь. Пшъэ-
шъэжъыер ицыктугъом къыще-
гъэжъагъэу орэд къэоным пыль,
гурыт еджаплэм ыуж Къалмыкъ
Республикэм имузыкальнэ кол-
леджым чэхъагъ, яплэнэрэ
курсым щеджэ.

*— Адыгейм анэрэу сы-
къэкЮ. Проектыр лъэ-
жига, элеки туман мес.*

иээу сүгү рихыгъв.
Сыхьатым къыклоцI
уигъусэхэм иэIуасэ
уафэхъуныш, зы коман-
дэ ухъун, орэд эз-
хэилтхъаныр гъэшIэгъю-
ны. Зы такъикь лые
тымыгъэклодэу IофиIэ-
ныр едгъэжсагъ, ти-
пишэриль зэрифэшъуа-
шэу дгъэцкIагъэу къыс-
шиIоши, мэфитIум
аранжировкэ дэгъу зыт-
шиIыжсыкIэ орэд дах
хъущт. Мы Iофтихъаб-
зэм ыүж сидунэе епльы-

Арсений Аверинир Ростов-на-Дону кыкыгъ, сценэм зэрэтигъэр ыгу риҳыгъ, ащ бас-гитарэм кыригъэягъ. Командэм хэтхэм зэгүрьёныгъе ялэү юф зерашлагъэр, япшъэрыль зерагъяцлагъэр къело.

Адыгейм ыццэлкэ юфтьхъабзэм нэбгыриту хэлжэяаг. Ахэр Мыекьопэ гимназиу N 5-м икілээджаклоу, кілэлэцьыкү орэдьйо эстраднэ студиу «Радуга» зыфиорэм щеджэрэ Саркиз Сарьянрэ поселкэу Каменномостскэм щыц София Щепковскаяямрэ. Ахэр джыри сценэм тэхьягьягъэхэп гүшүйэгту тазыфехьум. Гумэкыщтыгъэх, ау республикэм мыш фээр юфтьхъабзэ зэрэцьзэхашгъээм ыгъэгушхохэу, ясэнаущыгъэкэ заушэтын гухэль ялэу кыыззэреклонгайхэр кыталауг. Саркиз орэд кыло, фортельянэм ыкчи гитарэм кыргэгъало.

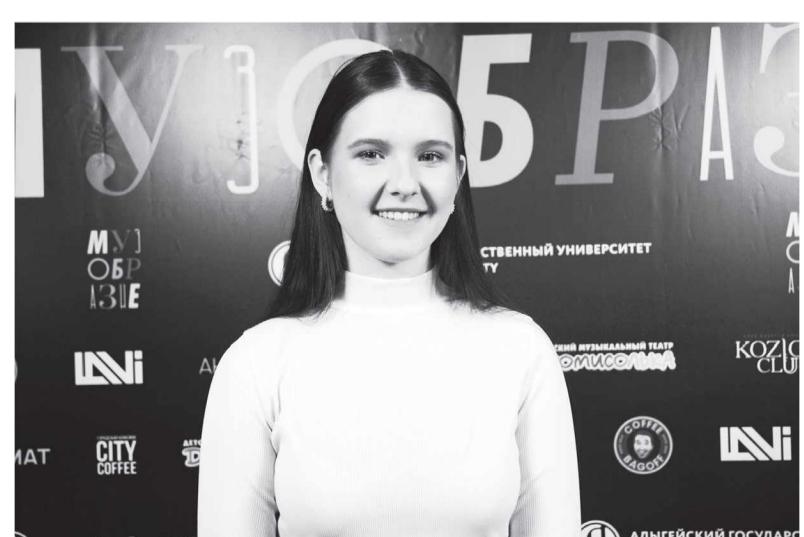
ыңкыл тиатрәм квартында.

Творческое гъэсэнгызъ платформе «Музобразие» зыфилор Адыгэ Республикаим зэрэштыкторәм мэхъянә ин зәрийр къыхигъяшыгъ ректорэй Мамый Дауте.

— «Музобразием» иху-
дожественнэ пашэу Николай Чемошенцевым
ильтээ заулэк! Э
уээки! Эбэжжымэ Москва
нэяласэ сыйшифэхъу-
гъагь, Мыеекуанэ къа-
клюни хъугъэ. Ныбжжы-
к! Эхэм зызэраушэтэрээр
тигуан, ахэр ары тинеу-
шынэ мафэ зы! Э ильтхэр.

— *Ею* Мамый Даудэ.
Нако, к изорашти Уал сү

Ыпэкіе кызыэрэштыг уагъэу
Шылда Мазам и 13-м зафахы-

*кIэ зэхъокIыгъэ хъугъэ,
сишIеныгъэхэми ахэз-
гъэхъуагъ, — еIo Екате-
ринэ.*

Псауныгъ

КІЭЛЭЦІЫКІУХЭМ АКІУАЧІ ЛЪЭШЭУ КЪЫЩЕГЪАКІЭ

Уз пстэуми цыфыр клочаджэ ашы хабзэ. Ахэм заштыухъумэним, сабыхэм япсауныгъэ зыпкъ итыным тыпыльми, ар тиамал кымыхъэу маклэп кызэрэхэкірэр.

Бжыхъэ-кымэфэ лъэхъаныр ары анахъэу гумэкыгъо нытхэр зыхафхэрэр. Мары мы кымрафэм врачхэм зерагъеу-нэфыгъэмкэ, вирусхэр нахь «пъеш» хъугъех, нахь «жыалы-мэх», кіэлэціыкіухху ахэр кызэтукіыхъэрэм япчагъэ хэхъугъагъ, яиммунитет лъэшэу кырагъэйхы. Специалистхэм зэралъятерэмкэ, коронави-русым ыпкъ кыкыкіе охътэ кыхъэм кыкыкіц ыфхэм нэгухъохэр агульхэу зэрэштыгъем иягъэ къэкуагъ, имму-нитетыр кыригъэйхыгъ, «со-циальнэ контакт» зыфахэрэм ар ашысэхъукигъ, инфекциен жым щызеклохэрэм агууц-жыныр джы кын кыщэхъу.

Тигъезетдэхэм каша-пэнэу тшошы кіэлэціыкіуххер зепахырэ узхэм аштуухъумэгъэнхэм иамалху педиатрием-кэ научнэ-ушэтэкю клиническэ институтэу академикэ Ю. Е. Вельтищевым ыцэ зыхырэм неонатологиекіе ыкли кіэлэціыкі узхэмкэ иотделение ипащэу, профессорэу, медицинэ шэнгъэхэмкэ докторэу Елена Кашиян кыхигъэшыхъэрэр.

Аш зэрильтэрэмкэ, корона-навирусыр охътабэм кыкыкіц нэмыкі вирусхэм акылы хъугъагъэ, нахь «шхъаалэу» щытыгъ. Джы а вирусыр тлэху нахь зэласэм, нэмыкі запахырэ узхэу тыхэсэгъагъэхэм, гриппэу А-м (свиной гриппы) фэдхэм «ашхъэ кыаэтыгъ», нахь «губжигъэхэу» пкышьолым еклю-гъех. Анахыбэу ахэм агъэ-

сымаджхэрэр кіэлэціыкіуххэр ары. Мэсымэджэфхэ сабыхэм яиммунитет лъэшэу къеъхы.

Сыдэущтэу кіэлэціыкіуххэм япсауныгъэ къетуухъумэшта? Сыд амал шэнгъэлэжым дгээфедэн фаеу ылъытэрэр?

Апэрэу аш кыхигъэшыхъэрэр цыфыбэ зыщызэрэгүйирэ чыпіхэм нахь маклэу уаха-хээз пшыныр ары (кіэлэціыкіуххери, зыныбжк икъугъэхери, анахъэу уз гъэтэлтигъэ зиэхъэр). Ау аш кыкыкіреп унэм зипшыхъаныш, кымэфэ осым, а уахтэм идэхагъэ захэбгъенныры.

Нахыбэрэ жы къабзэм ухэтын фае. Дэгьюо зыпфапэу къалям удэкыиме, мэзим е пыс-лышом къащыпкіуххэмэ ишуагъэ къэкощтэу специалистым ельтигэ. Вирусхэр бэу зыщыз-рихынлэхэрэ чыпіхэм хэмйт пкышьолым иммунитет амал егъоты нахь «зыкыишэжын-нэу», ыключэ хэхъонэу.

Унэу узэрысыр къабзэу пыгъын, нахыбэрэ аш ит пкыгъохэр пльэкынхэ, джэ-хашохэр птхъакынхэ фае. Арэущтэу зытшыкіе, вирусэу урамым кытетхигъэхэр тэүкъих, ахэм ахэхъон амал ядгээгъо-тырэп. Аш фэдэу къэбзэнэгъэм тилтылпэлэним щынэгъончъе ешы кымрафэм бэрэ тызэры-сыре унер.

Бэрэ піэхэр, унэгу птхъакынхэ фае, анахъэу урамым укъитецкыжыгъэмэ. Мыхэм ягугъу къэтшыщтыгъ корона-вирусым пэуцужыгъеним

иамалхэм такъытегущыи зыхъукіэ. Специалистхэм зэрэхъяунэфыкырэмкэ, сыд фэдэрэ вируси упэуцужынам ахэр иамалышуух.

Шъуна! тешъуд!

Вирусым зыщтыухъумэним фэшл пкьоцым щытфэрэ пре-паратхэм (оксолиновая мазь, виферон-гель зыфэпощтхэм, нэмыхъэм) ягъэ къаклорэп. Ахэм узым ушамыухъумэу ельтигэ Елена Кашиян. Ахэм пкьоцым агъэгъушы, яшуагъэ кызэрэхъорэ охътэ макл.

Ны-тыхэм ашыщхэм кіэлэціыкіуххэрэл ыпеклоцц атхъакынхэр амалышоу бэрэ къыхахы. Ау спе-циалистым зэрильтэрэмкэ, аш шуагъэу сабым кыфихырэм

нахыбэу зэрар рихын ыльэ-кышт. Аш фэдэ шыкіэр зыгъе-федхэрэр вирусхэр пкьоцым къыратхъакынхэ альэкынхэр ары зыщыгугыхэрэр, ау ар бэмэ квадхъурэп. Етлани кіэлэ-цыкликмэ ар ышшэхэр. Аш ыпэ-клоц бэгыгъэу, зэхэпшыгъа-тъэу, жыр тэрээзу ыщэн ымыл-тэхъирэмэ, а тхъакынхэм иягэ лъэшэу къаклон ыльэкышт.

Цыфыбэ зыщызэрэгүйирэ чыпіхэм сабым нэгухъор щы-лууныр хэкыпэх хъущтэп. Ары паклошь, зыныбжк ильэсий 3 мыхъугъэхэм ар агуульханыр щынагъо, ишыклагъэп ыкни. Жыр икьюо зэрэмыгъотырэр ахэм игъом къамышэн альэ-кышт.

Сабыир къэсымэджагъэмэ

Пэшюрыгъэш юфтхъабзэу тизыфэамалхэр зетэхъэхуу тло-ми, мы кымрафэм кіэлэціыкіуххэр сымэджэнхэм ишынагъо пстэуми ашхъарыт. Сыда тшэн фаер тисабый къэсымэджагъэмэ?

Зиеплыхыкіхэм непэ шуа-щидгээгъозэрэ врачым аш фэ-гъэхъыгъэу кыхигъэшыхъэрэм такъыщуун.

Сурэтхэр: зэлхүгъэ къэбарлыгъэлэс амалхэр.

Вирусым упэуцужысыв-ным фэшл бэрэ псы-уешъон, маклэ-маклэу нахыбэрэ ушхэн ыкни температурэр градус 38,5-м илокыгъэмэ, ар езыгъэхышт Иэзэгүу уц-уешъон фае. Унэу сымаджэр зэрэгтэйм жы-къабзэр ижсүүгъа-хь, хэдэн шынэкэ нахыбэрэ шууиллэкылх. Дэксары инфекцием пкышиль-лыр пэуцужысывным фэшл ишүзэрэдэйштыр. Сабыим нахь маклэу телээз къэс нахь псынкэу ар зыпкъ иуцожьышт.

Кіэлэціыкіум япсауныгъэ зыпкъ иуцожьэу зыргыжъэкэ, температурэр градус 37,5-м кыщыклагъэмэ, жыр къабзэм ар хэпшэн фае. Аш, жыр къабзэм, зыкыучэ кыкыичыгъэ вирусыр «ыккыжышт» сабым иммунитет нахь зыкыиэтэшт.

Врачым дэжь, шлокл имылэу, шууклон фае, сабым изыт, аш кырыклогэрэ специалистым гүнэ лъифынм фэшл.

Кіэлэціыкіур еджаплэм е кіэлэціыкіур ыгыгылэм зышьуашэмэ нахышшур узым инэшане горэхэр джыри ишхэу, ау ахэр аш зэхимышшэхэр, кын кыщымыхъухэу зыхыкіе ары. **Мэфи 3 — 5-м сабыир сымэджагъэмэ, вирусыр щынэгъожъэл, нэмыхъэм узир пахыштэп.** Врачым зэрильтэрэмкэ, иммуннэ системэр а лъэхъаным нахь «чанэу» щит, ыключэ иль. Арышь, сабыир къэзүүцүххэрэ дунаим а лъэхъаным хэбгэхъан, хэпшэн фае. Аш ишуагъэ-кэ иммуннэ системэр тапэки нахь пытэ хъущт, нахь маклэрэ кіэлэціыкіур сымэджэшт.

Псауныгъэ Тхъэм зэклеми кытет!

ЖАКІЭМЫКЬО Аминэт.

Гандбол. Суперлига

КІЭЩАКІОМ УЗЫЛЬЕЩЭ

«Университет» Ижевск — «АГУ-Адыиф» — 27:20 (14:11).

Мэзаем и 9-м Ижевскэ щызэдешіагъэх.

«АГУ-Адыиф»: къэлэпчъэлүүр: Баскакова; ешлаклохэр: Краснокутская — 3, Кириллова — 2, Колодяжная — 1, Морозова — 1, Мещерякова — 1, Кузнецова — 2, Казиханова — 3, Дворцевая — 3, Краснова — 2, Кожубекова — 2, Къэбж, Голунова.

«Университет»: Кандакова — 7, Авдошко — 6.

«Университетыр» теклоныгъэм нахь лъэшэу фэбэнагь. А. Кандаковам, Д. Авдошинам, нэмыхъэм хъагъэм Іэгуар радзэнимкэлэ кіэшакло хъугъэх.

Къогъупхээм ащешіехэрэ Е. Краснокутской, Д. Казихановам щысашу къагъельэгъуагь. Гупчэм щешіехэрэм уаштыхунэу зыкъагъельэгъуагъэп.

ЕШІГҮХЭР

«Ставрополье» — «Динамо» — 18:24, «Ростов-Дон» —

«Астраханочка» — 32:33, «Звезда» — «Луч» — 38:24, «Лада» — «Кубань» — 26:26, «Феникс» — «Балтийская заря» — 31:19.

ЧЫПІЭХЭР

1. ЦСКА — 40
2. «Ростов-Дон» — 32
3. «Астраханочка» — 31
4. «Лада» — 29
5. «Звезда» — 26
6. «Динамо» — 21
7. «Кубань» — 20
8. «Ставрополье» — 16
9. «Университет» — 16
10. «Феникс» — 12
11. «АГУ-Адыиф» — 5
12. «Луч» — 4
13. «Балтийская заря» — 2.

«Адыифым» изэлукігъухэр

11.01.

«Лада»-«Адыиф»

16.01

«Адыиф» — «Ставрополье»

18.01

«Адыиф» — «Ростов-Дон».

Шынаалэ тешъудз: «Ростов-Дон»

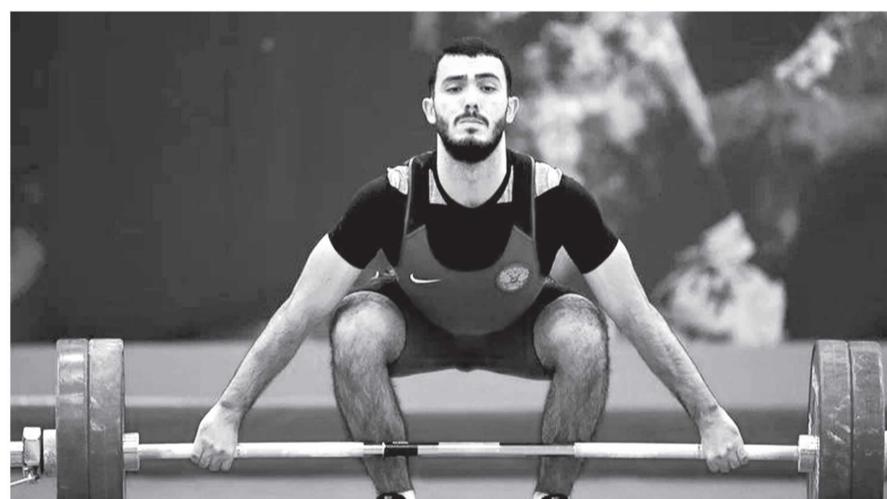
ным» къэлэпчъэлүэу щеші Мыеекъуапэ щаплугъэу, Олимпиадэ джэгунхэм дышэ медалыр къашызхыгъэ Виктория Калининар.

Мыеекъуапэ щыклощ зэлүүкігъухэм спортыр зикласэхэр япплынхэу зэхэшаклохэм рагъэблагъэх.

Тиспортсмен анахь дэгъухэр

Москва хэкум зыщаагъязыры

Адыгэ Республикаем атлетикэ онтэгъумкэ ихэшыпыкыгъэ команда хэтхэу Бзэсэжь Аслынэр Артем Горловымрэ Урысыем и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ зэнэкъохум зыфагъэхъязыры.

— Урысыем ихэшыпыкыгъэ команда хэтых Бзэсэжь Аслынэр Артем Горловымрэ, — **кытиуагь Адыгэ Республикаем атлетикэ онтэгъумкэ спорт еджаплэу Чыржын Мухъбарый ыцэ зыхырэм ипащэу, спортымкэ дунэе класс зилэ мастерэу Сихыу Рэмэзан.** — Москва хэкум икъалэу Рузэ тиспортсменхэр къуагъэхэу ялэпээсэнхыгъэ хагъахь.

Бзэсэжь Аслын Кошхаблэ щыщ. Адыгэ Республикаем изаслуженнэ тренерэу Сихыу Аслынэр тренерэу Сихыу Рэмэзанэр агъасэ. Артем Горловым итренерыр Тэхъутэмькохье районым щыщэу Роман Казаков.

2022-рэ ильэсэм Адыгейим спортсмен анахь дэгъухэу Адыгэ Республикаем физкультурэмрэ ыкы спортымкэ и Комитет къыхыхыгъэхэм Артем Горловымрэ Бзэсэжь Аслынэр ашыщых.

Артем Горловыр 2022-рэ ильэсэм

къалэу Тулэ Урысыем иныбжыкэхэм язэнэкъоху щыкуюагъэм хэлэжьагь. Урысые Федерацием ирекорд гъогогуи 6 Тулэ щигъэцүгь, хэгъэгум аперэ Чылпэр къышидихыгь.

Бзэсэжь Аслын Урысыем и Кубок ыкы Урысыем изэнэкъохуятонэрэ чылпэхэр къацхыгъэ. Белоруссием дунэе зэлүүкэгъо щыкуюагъэм тыжыныр къыщиғагъэшшошагь.

Адыгэ къэралыгъо университетын физкультурэмрэ дзюдомрэкэ и Институт Бзэсэжь Аслын щеджэ, спортым ишыэнэгъэ рипхын имурад.

Мэзаем и 6-м къалэу Грознэм Урысыем атлетикэ онтэгъумкэ и Кубок къыдэхыгъэнэм фэгъэхыгъэ зэнэкъоху щыклощ. Адыгейим спортсменхэм яхъазырынгъэ талэки хагъэхонэу, хэгъэгум ыкы дунэе зэнэкъоху хэм гъэхъагъэхэр аашашынэу афтэло.

Зэхээшагъэр ыкы къыдэзыгъэкыр:
АР-м лъэпкэ Йофхэмкэ, Іэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъухэм адярыяэ зэлхынгъэхэмкэ ыкы къыбар жууцэйн иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
385000
кь. Мыеекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшырээр:
385000,
кь. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм къацхырэр А4-кіэ заджэхэрэ тхыапхэу зипчагъэлэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээу, шрифтыр 12-м нахи цыкынену Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэлгэгъэжийных.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
УФ-м хуутын йофхэмкэ, телерадиокъытынхэмкэ ыкы зэлъы-Іэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылпэгъэорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкіи пчыагъэр
4347
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 22

Хэутынным узшыкытхэнэу Ѣытэхъятыгъэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщаухаутыгъэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъялэр
Мэшлээкъо С. А.

Редактор шхъялэр
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэгъыжъ зыхыре
секретарь
Тхъаркъохъо А. Н.